

සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන

පිරිසිදු ශ්‍රී ලංකාව මෙන්ම නූතන ශ්‍රී ලංකාව
 ද මූලික වශයෙන් හැදින්වෙන්නේ කෘෂිකාර්මික රටක් වශයෙනි. ඒ අප රටේ ජාතික සම්පත් වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් කෘෂිකර්මාන්තය වෙනුවෙන් කැප කර තිබෙන නිසාත්, අදටත් එයින් තොර වූ ආර්ථික ස්ථාවරත්වයක් ගැන සිහිම පවා හිතයක්ම බවට පත්ව තිබෙන නිසාත් ය. එපමණක් නොව, මෙරටේ සංස්කෘතිය, සහජීවනය හා සත්‍යත්වය ගොඩනැගී තිබෙන්නේ ද කෘෂිකර්මාන්තය පදනම් කොට ගෙන බැවින් දේශීය අත්‍යන්තාවය රැඳී පැවතුනේ සහ පවතින්නේ ඒ මත බවට ආර්ථිකයේ මෙතෙක් ආ ගමන් මඟ පැහැදිලි කර දෙයි. එබැවින්, ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මාන්තය පිළිබඳ තොරතුරු සොයා බැලීම තුළින් දේශීය සංස්කෘතියේ හා ඉතිහාසයේ පදනම අවබෝධ කර ගැනීමටත්, ඒ මත අනාගත ගමන් මඟ හෙළි - පෙහෙළි කර ගැනීමටත් අවබෝධය හා හැකියාව ලැබෙනු නිසැකය.

එස්.ආර්. බණ්ඩාර
 පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ නිලධාරීන්
 කෘෂි කාර්මික ප්‍රතිපත්ති හා ව්‍යාපෘති ඇගයීම් අංශය
 හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු
 පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

ආර්යයන්ගේ පැමිණීමටත් පෙර සිටම ශ්‍රී ලාංකිකයන් ගොවිතැන් කිරීමෙහි නියැලී සිටි බවට ඉතිහාසයේ සාක්ෂි තිබේ. (උදා: විජයගේ ගොඩබැසීම සිදු වූ අවස්ථාවේ දී කුවේණිය කපු කට්මිත් සිටි බැව් ඉතිහාසයේ සඳහන් වන අතර කපු වගාව ඒ වනවිටත් පැවති බවට එය හොඳ සාක්ෂියකි). සතුන් දඩයම් කර ජීවත් වූ මිනිසා ජනගහනය වැඩිවීමත් සමඟම කෘෂිකාර්මික කටයුතු කෙරෙහි ක්‍රමයෙන් යොමු වූ අතර එකල එය ස්වභාව ධර්මය සමඟ මනා ලෙස ගැලපෙන පරිදි සකස් විය. ගොවිතැන් වශයෙන් ගොඩ බෝග වගාව හා ඊට අමතරව පසු කාලීනව මඩ බෝග වගාව ද ව්‍යාප්ත වූ අතර ගංහා දෙපස පිහිටි තෙත් බිම් ආශ්‍රිතව වී වගා කිරීමට පෙළඹුණි. වැසි කාලය ආශ්‍රිතව ගොඩ බෝග (ධාන්‍ය හා අල වර්ග, මාංශ බෝග හා වෙනත් දේශීය එළවළු වර්ග) වගා කෙරුණි. පසු කාලයේ දී, වියළි කලාපීය ගම් ආශ්‍රිත ජන ජීවිතයේ එදිනෙදා ජල පරිහරණ අවශ්‍යතා වලට අනුකූලව කුඩා ප්‍රමාණයේ වැව් බිහි වූ අතර වගාවන් සඳහා ජලය ලබා ගන්නට වැව් උපයෝගී කර ගැනීම දක්වා එහි විකාශනය වීම සිදුවූයේ බොහෝ කලක් ගත වූ පසුව ය.

මුල් කාලයේ දී, වී වලට වඩා ගොවියාගේ අවධානය ප්‍රධාන වශයෙන් යොමු වූයේ ගොඩ බෝග, ධාන්‍ය බෝග හා අල, බතල, මඤ්ඤොක්කා, වට්ටක්කා, පුහුල් වැනි ආවේණික බෝග වගා කිරීමට ය. අහස් දිය ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් ඒ ඒ බෝගයේ ස්වභාවය, කාලය හා ස්ථානය සැලකිල්ලට ගනිමින් ගොවිතැනට අවතීර්ණ වී, හේත් බෝග කෙරෙහි වැඩි සැලකිල්ලක් දක්වා ඇති බැව්

ඓතිහාසික කරුණු වලින් පෙනෙන්නට තිබේ. මුල්ම යුගයේ දී, හේත් බෝග වගාවට ප්‍රධාන තැන දුන් අතර වී වගාව කළේ අතිරේක වශයෙන් ජලය ලබාගත හැකි තම් පමණි.

පසු කාලයේ දී, ජල පරිහරණය වැඩි වීමත් සමඟ ගංහා ආශ්‍රිතව පැවති තෙත් බිම් උපයෝගී කර ගනිමින් වී වගාව ව්‍යාප්ත විය. පසුව, ඊට අනුගත වෙමින් ගම්මුත්තේ දෙකික ජල අවශ්‍යතා වලට වඩා වැඩියෙන් ඇති වැව් ජලය උපයෝගී කර ගනිමින් වැව පහළ තෙත් බිම් කුඹුරු වශයෙන් සකස් කර ගනිමින්, පොදුවේ මුළු ගමේම (ගම සැදී තිබුණේ තම තමන්ගේ පරපුරෙන් පැවත එන අයගෙන්ම ය) ගැමියන් එක් වී යම් තරමකට සංවිධානාත්මකව වී ගොවිතැන කරන්නට පෙළඹුනේ

අත්‍යාවශ්‍ය පාරිභෝජන අවශ්‍යතා සලසා ගැනීම සඳහා ය. මෙසේ ක්‍රමයෙන් වැව් ජලය වී වගා කටයුතු සඳහා යොදවා ගැනීම ඇරඹී, විකාශනය වීමත් සමඟම එහි ජලය කළමනාකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පැන නැගීමෙන් වෙල් විදානේ

කෙතෙක් ඒ සඳහා පොදු එකඟතාවයෙන් පත් වී, සැමටම යහපත් ප්‍රච්ඡල ලබා ගැනීම සඳහා එම සම්පත් යොමු කරවීමේ කාර්යභාරයේ නිරත විය. එසේ වුව ද, ඔවුන් හේත් ගොවිතැනට ලබා දුන් අවධානය අඩු නොකළේය. වී මත ජීවිතය යැපෙන්නට තරම් එය විශ්වාස කටයුතු වගාවක් නොවූ අතර විවිධ ස්වාභාවික ව්‍යසන (ගං වතුර, නියඟ) කෘමි උවදුරු වලට වී බෝගය ගොදුරු වන බැවින් ගොඩ බිම් වගාවක් කෙරෙහි පැවති අවධානය අඩු වීමක් සිදු නොවුණි. එපමණක් නොව, වැසි කාල වකවානු නිවැරදිව දැන හඳුනාගෙන ගණනය කර නිසි කලට වේලාවට ගොඩ වගා කළ හැකි වී වර්ග ගොඩ බිම්වලත්, මඩෙහි වගා කළයුතු වී වර්ග කුඹුරු බිම් වලත් වගා කරන ලදී. ඒ සඳහා ගැලපෙන වී වර්ග එකල බහුලව පැවතිනි. ශ්‍රී ලංකාවේ අදත් කැකුලත් වශයෙන් හඳුන්වන ගොඩ වී වගා කිරීමේ ක්‍රමයක් දක්නට ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශගුණික විෂමතා අනුව, රට ප්‍රධාන වශයෙන් වියළි කලාපය හා තෙත් කලාපය හා අතරමැදි කලාපය වශයෙන් කොටස් තුනකට බෙදෙයි. තිරිත දිග මෝසම් (යල) වැසි පෝෂිත කලාපය තෙත් කලාපය වශයෙන් ද, ඊසාන දිග මෝසම් (මහ) වැසි පෝෂිත ප්‍රදේශය වියළි කලාපය වශයෙන්ද හැඳින්වේ. මෙහි දී, මෙම මෝසම් කාල වකවානු අවසන් වී සුළං හමන පැති මාරුවන කාල වකවානුව අන්තර් මෝසම් වැසි (අසනි වැසි) කාලය වශයෙන් හැඳින්වෙන අතර අතරමැදි කන්නයට අයත් වගා කටයුතු සිදුකරන්නේ එම කාලය කෙරෙහි සැලකිලිමත් වෙමිනි. මෙම වැසි

වල ස්වරූපය සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී පැහැදිලිව පෙනෙන දෙයක් වන්නේ ඊසාන දිග මෝසම් වැසි මුළු රටෙන් 3/4 ක් පමණ වූ විශාල ප්‍රදේශක් පුරා එනම් උතුරු, නැගෙනහිර හා දකුණු ප්‍රදේශ පුරා විහිදී යාමයි. නිරිත දිග මෝසම් වැසි වල බලපෑම මුළුමනින්ම රටේ නිරිතදිග හා බටහිර ප්‍රදේශ වලට සීමා වී පවතී. රටේ භූ විෂමතාවයට අනුකූලව එය එලෙස සිදු වේ. ඊසාන දිග මෝසම් වැසි පවතින (සැප්තැම්බර් - පෙබරවාරි) කාලය මහ කන්නය වශයෙන් ද, නිරිත දිග මෝසම් වැසි සහිත (මැයි - අගෝස්තු දක්වා) කාලය යල කන්නය වශයෙන් ද හැඳින් වේ. නිරිතදිග මෝසම් වැසි ලැබෙන කාල වකවානු වල දී දැදුරු ඔයෙන් හා වලවේ ගඟෙන් සීමාවන උතුරු නැගෙනහිර හා දකුණු ප්‍රදේශ වලට සැලකිය යුතු තරම් වැසි නොලැබෙන බැවින් එම ප්‍රදේශ වලට වියළි කාලගුණයක් පවතී. නිරිත දිග මෝසම් වැසි වලින් තෙත් කලාපයට අඟල් 75 ට වැඩි මධ්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනයක් ලැබෙන අතර වියළි කලාපයට ලැබෙන වැසි අඟල් 75ට වඩා අඩු ප්‍රමාණයකි. වියළි මෙන්ම අත්තර වියළි කලාපය ද, වියළි කලාපයට අයත් වන අතර මෙහි වාසය කිරීම සඳහාත් ශාක ප්‍රජාවගේ පැවැත්ම සඳහාත් කටයුතු සකස් කර ගැනීම අත්‍යාවශ්‍යයෙන්ම සිදුවිය යුතු කාරණයකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණි ජනාවාස බිහි වූයේ වියළි දේශගුණික ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතවය. ඔවුන්ගේ වගා පහසුකම් සපයා ගැනීමේ හැකියාව හා වගා කිරීමට හුරු වී සිටි බෝග සැලවට වැවෙන ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව ජනාවාස ස්ථානගත වූ බවත්, එබැවින් මල්වතු ඔස ආශ්‍රිතව ජනාවාස මුලින්ම බිහි වූ බවත් ඉතිහාස තොරතුරු අනාවරණය කරයි. මුල් කාලයේ දී, ගංහා හා ජල පවාහනයක් ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල වගා කරන ලද අතර කල් ගතවන විට එවැනි ජල පහසුකම් සහිත බිම් සොයා ගැනීම අපහසු විය. එවිට, ජලාශයන් තනා එමගින් ගොවිතැන් කටයුතු කරගෙන යාමට මුල් පදිංචි කරුවන් කුල පෙලඹවීමක් ඇතිවිය. මුලින්ම ගෘහස්ත හා සමාජ අවශ්‍යතා සඳහා ජලාශ ඉදිකර ගන්නා ලද අතර පසුව එය තවදුරටත් ව්‍යාප්ත වීමෙන් කෘෂි කර්මාන්තය සඳහා උපයෝගී කර ගැනීමෙහි ද නියුක්ත විය. වැව එලෙස ආර්ථිකමය කාර්ය සංසිද්ධියක් බවට ක්‍රමයෙන් විකාශය වෙමින් පරිවර්තනය විය. මුලින්ම වැව් තනා කෘෂිකර්මාන්තය දියුණු කිරීමේ නියැලී රජු වශයෙන් අහස රජු ඉතිහාස ගත වේ. බොහෝ සෙයින් රාජ්‍ය අනුග්‍රහය යටතේ විශාල වැව් ඉදි වී ඇති බවට ඉතිහාසය (පොලොන්නරුවේ - පරාක්‍රම සමුද්‍රය - මහා පරාක්‍රමබාහු) සාක්ෂි දරයි. කෘෂිකර්මාන්තය දියුණු කිරීමේ කාර්යයට ලැබුණු රාජ්‍ය අනුග්‍රහය සනාථ කිරීම සඳහා ජල සම්පාදනය කරදීමට අතහිත දීමක් වශයෙන් රජවරු මෙම කාර්යයෙහි තීරණ වී තිබේ. රජු තම කාර්යය ඉටුකලා මෙන්ම කෘෂිකර්මයේ තීරණ වූ ගොවීන් ද තම යුතුකම වශයෙන් ඒ වෙනුවෙන් රජුට බදු ගෙවන ලද බව ද, ඉතිහාසයෙහි සඳහන් වේ. චෝල, පාන්ඩ්‍ය, කේරල ආදී විදේශීය ආක්‍රමණ ඇති වීමෙන් මේ තත්වයන් හි වෙනස්කම් මෙන්ම රාජධානිවල

වෙනස්කම් ද ඇති විය. එබැවින්, කෘෂිකාර්මික කටයුතු ද යම් යම් හැල හැප්පීම් වලට භාජනය විය.

දහතුන් වැනි ශත වර්ෂය පමණ වන විට, කෘෂි කර්මාන්තය සඳහා වගා කළ බෝග වර්ග අතර වී බෝගය ප්‍රධාන ආහාරය වන 'බත' සපයන්නා විය. ධාන්‍ය වර්ග වශයෙන් අමු මෙහෙරි, කුරක්කන්, තණහාල් ද, තෙල් සහිත ධාන්‍ය බෝග වශයෙන් තල, අඹ වැනි බෝග ද, මුල්‍ය බෝග වශයෙන් උක් හා කසු වගාව ද, කුළුබඩු වශයෙන් සුදුඵාණු හා කහ වගාව ද, උදු මුං ඇට වැනි රත්ල බෝග ද, අශ්ව ආහාරයක් වන යව (බාර්ලි) ද වගා කරන ලද බව මහාවංශය, ථූපවංශය, සද්ධර්ම රත්නාවලිය, පුජාවලිය යන ඉපැරණි පොත් පත්වල සඳහන් තොරතුරු වලින් අනාවරණය වේ.

වගා කරන ලද පස සම්බන්ධ වැඩි විස්තරයක් ඉතිහාස ග්‍රන්ථ තුලින් දක්නට නොලැබුණත් පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට හිමිකර දෙන කෘෂි දැනුම මගින් ඒ ඒ බෝග වගා කිරීම සඳහා අතීතයින්ම යෝග්‍ය වූ පස කුමක්ද? යන්න පිලිබදව ගොවියාට හොඳ අවබෝධයක් තිබුණු බව පැහැදිලිය. විශේෂයෙන්, වී වගාව සඳහා ගංහා දෙපස පිහිටි තෙත්බිම් වල පවත්නා දියලු පස උපයෝගී කරගත් අතර ගොඩ බෝග සඳහා ස්වාභාවිකව කැලයෙන් පෝෂණය වූ තවදැලි හේත් පස සහිත බිම් ප්‍රයෝජනයට ගෙන ඇති බව පෙනේ. සද්ධර්මාලංකාරය (පිටුව 490) අනුව, එකල ප්‍රධාන වශයෙන් යල - මහ වශයෙන් කන්න 2ක් පැවැති අතර වැව් වල ජලය පිරී පැවැත්තේ නම් මැද කන්නයක් ද, වගා කර ඇති බව සිරිමේඝවන්ත රජුගේ සෙල් ලිපි වලින් හෙලිදරව්වේ. මෙම තත්වය සැබැවක් බව රජරට ප්‍රදේශවල දැනට ද ක්‍රියාත්මක වන මැද කන්න වගා කිරීමේ අවස්ථා වලින් වැඩි දුරටත් සනාථ වෙයි.

බිජ බෝග ආරක්ෂිතව පවත්වාගෙන යාමත් එවා ගබඩා කිරීමත් සඳහා එකල විවිධ ස්වාභාවික ක්‍රම හා විධි පැවති. බෝග ආරක්ෂිතව තබා ගැනීම සඳහා එක් ගබඩා ක්‍රමයක් වශයෙන් බිස්ස භාවිතයට ගැණුණි. ඒ හැරුණු විට, බෝග කල්තබා ගැනීම හා ගබඩා කිරීම සඳහා ඊට අමතර වෙනත් ක්‍රම උපයෝගී කරගෙන පැවති අතර අවිවේ වේලීම, වැලි දැමීම, අඵ දැමීම ආදිය ද දුම්මැස්සේ එල්ලා තැබීම ද ඒවායින් සමහරකි.

වගා කරන ලද බිමේ ඇති ඉතා සරු පැලෑටි වලින් ලබාගත් අස්වැන්න වෙන්කර තබා ඒවා බිජ සඳහා භාවිතා කෙරුණි. බිජ වී සකස් කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ද එම ක්‍රියාවලියම භාවිතා විය. ඉතා සරු වී එලදාවෙන් හොඳම කොටස බිජ වශයෙන් වෙන්කර හොඳින් වේලා සකස් කර තබා ගැණුණි. එය සෑම ගොවියෙකු විසින්ම ඊ ළඟ වගා කන්නය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා අවධාරණයෙන් සකස් කර තබා ගන්නා

(පුජාවලිය, පිටුව 490) ලදී. මෙහි දී, යලි කන්තයේ වගා කරන බෝග හා මහ කන්තයේ වගා කරන බෝග වශයෙන් බීජ බෝග වර්ග වෙත වෙනම ආරක්ෂිතව තබා ගැනුණි.

පොහොර භාවිතය ගැන විශේෂ සඳහන් කිරීමක් සාන්වේදයෙහි (1.161,10) දක්නට ඇති අතර එහි සත්ත්ව බෙටි පොහොර වශයෙන් යොදා ගන්නා බව සඳහන් වෙයි. බුත්සරණ ග්‍රන්ථයෙහි කුඹුරු පොහොර කිරීම ගැන සඳහන් වේ. හේත් වගාව සඳහා අවශ්‍ය පස පොහොර කිරීම සඳහා කැලය කපා ගුද්ධ කර පුළුස්සා එවා පසට එක්කර සකස් කරගත් බවට ඓතිහාසික මූලයන් හි සඳහන් ය. වගා කිරීමට පෙර හා බෝග පැලවී වර්ධනය වූ පසු ද එම බිම පොහොර කර ඇති බව පෙනේ. මේ සඳහා ගස්, වැල් ආදියෙහි විශාලී වැටුණු කොළපත් දිරා පත් වූ පොහොර ද සතුන්ගේ බෙටි ද යොදා ගෙන තිබුණි. ඒ බව වර්තමානයේ පවත්නා හේත් ගොවිතැන් හා සම්බන්ධ භාවිතයන් තුළින් සනාථ වේ.

සකස් කරන ලද බිම කෙත තමන් හැදින් වූ අතර එය බොහෝ විට වී සඳහා සකස් කරන ලද භූමියයි. වී, ගොඩ - මඩ, දෙකෙහිම වගා කරනු ලැබේ. වියළි ධාන්‍ය බෝග වගා කිරීම සඳහා සකස් කරන ලද භූමිය හේත් තමන් හැදින්විනි. සත්ත්ව ශ්‍රමය, මිනිස් ශ්‍රමය හා බිම් සකස් කිරීමේ උපකරණ වශයෙන් උදැල්ල, තඟුල හා පෝරුව යන උපකරණ භාවිතයට ගෙන තිබේ. එමගින් පාංශු ස්ථරය මතුපිට සිට ගැඹුරට අඟල් 6ක් පමණ දක්වා වගාවට ගැලපෙන පරිදි සකස් කරනු ලබන බව දීපවංශය සඳහන් කරයි. පුජාවලිය (පිටුව 347) හා සද්ධර්මරත්නාවලිය (පිටුව 15) සීඝ්‍රමි තුනක් මගින් බිම් සැකසීම සිදුකරන ලද බව වැඩිදුරටත් අනාවරණය කරයි.

කෘෂිකාර්මික කටයුතු වලට එල්ල වූ කෘමි උවදුරු, රෝග පීඩා හා ස්වාභාවික විපත් අද මෙන්ම එකල ද බලපාන ලද බවට බුත්සරණ ග්‍රන්ථය සාක්ෂි දරයි. කුරුල්ලන්, මියන්, වදුරන් හා වෙනත් කැළෑ සතුන්ගෙන් වගා හානියට පත් වී ඇති අතර පුස්, දිලීර ආදී රෝග පීඩා දියෙන් ද හානි සිදු වී තිබේ. එබැවින්, බෝග වර්ග වැපිරීම හා සිටුවීම ආදිය ගැලපෙන සුභ තැනකට පටන් ගැනීමට පැරැත්තෝ පුරුදු වී සිටියහ. රෝග පීඩාවන්ට පත්වීම වළක්වාලන සුභ වේලාවල් වල දී වැඩ පටන් ගැනීම හා වෙනත් කෙම් පහත් ක්‍රම එකල මේ තත්ත්වය සමනය කරවීමට යොදා ගත්හ. වී වගා කළ ගොවියා තිරතුරුවම කුඹුරට ඇතිවිය හැකි ආපදා වලින් එය බේරාගැනීමට දිවා රෑ නොතකා කුඹුරු රැක ගත් බව පුජාවලියේ සඳහන් කොට තිබේ. කුඩා පැළ ගොයම් තත්ත්වයේ සිට පීඳෙන තත්ත්වය දක්වාත්, ඉන්පසු අස්වැන්න නෙලන තෙක් කාලය දක්වාත් තිරතුරු ආරක්ෂක වැඩ පිළිවෙලක් කුඹුරු වලට යොදා තිබුණු බවට සඳහන් වේ. එපමණක් නොව, වෙනත් ධාන්‍ය බෝග (ගොඩ

වැවෙන ධාන්‍ය) ද, වන සතුන් කුරුල්ලන්, ලේනුන් හා හාටුන් ආදීන්ගෙන් ප්‍රවේශම් කර ගැනීමට මහත් වෙහෙසක් දැරිය යුතු වූ බව පුජාවලිය හා සද්ධර්මාලංකාරය ආදී ඉපැරණි පොත් පත් වල සඳහන් විස්තර වලින් අවබෝධ කොට ගත හැකිය.

අස්වැන්න නෙලීම සඳහා දැකැත්ත, කුරක්කන් කැත්ත, පිහියා ආදිය භාවිතයට ගෙන ඇති අතර එවා ඒ ඒ නෙලීමේ ස්වභාවයට ගැලපෙන පරිදි පරිහරණය කෙරිණි. (උදා: බඩ ඉරිඟු කැපීමට දැකැත්ත යොදා නොගැනෙන අතර ඒ සඳහා පිහිය භාවිතා කෙරින). අස්වැන්න නෙලීම යනු උත්සව අවස්ථාවක් විය. එය උත්සව ශ්‍රියෙන් යුතුව ආරම්භ කෙරුන අතර මිනිස් ශ්‍රමය ඒ සඳහා යොදා ගැනුණි. අස්වැන්න පාගා සකස් කිරීම සඳහා තනිකරම මිනිස් ශ්‍රමය මෙන්ම සත්ත්ව හා මිනිස් ශ්‍රමය යන දෙකම එක්ව යොදා ගැනීම ද සිදුවිය. අස්වැන්න නෙලීම, පාගා සකස් කිරීම, ධාන්‍ය පිරිසිදු කිරීම, ප්‍රවාහනය හා ගබඩා කිරීම යන සියළු අවස්ථාවන්හි දී සුභ කාල හෝරාවල් අනුගමනය කිරීම භාවිතයට පත්ව තිබුණි. එමගින්, යම් ආකාරයක ආරක්ෂිත ස්වභාවයක් අත්වන බවට ඔවුන් විශ්වාස කරන්නට ඇත.

කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා හැකිතාක් දුරට ස්වභාවික සාධක සහාය කරගත් අතර බෝග පිරිසිදු කිරීමට, පුළු කිරීමේ දී ස්වාභාවිකව හමන සුළඟ උපයෝගී කර ගැනුණි. අස්වනු පාගා ගන්නා කමත තුළදීම පුළු කිරීම ද සිදු විය. දැව දඬු වලින් සාදා ගත් (දඬු හතරක් එකට බැඳී ලී කතිරයක්) උඩට එසවිය හැකි මැස්සක් වැනි උපකරණයක් සාදා, එහි තැඟ කුඩ වලට පුරවන ලද බැන පුළු පහරට හසුවන අයුරින් ටික ටික පහළට මුදා හැරීමෙන් පුළු කර බොල් හා බැන ඉවත් කර ගත්හ. ඉන්පසු, එම වී, අවිච්චි දමා ඉතා හොඳින් වේලා ගෙන ඉතා ප්‍රවේශමෙන් ගබඩා කර තැබුණි. පුරාණයේ ද, වී සොරුන් බහුලව සිටි බව මූලවංශයේ සඳහන් තොරතුරු වලින් හෙලි වෙන අතර ඊට අනුරූපව ගබඩා කිරීමේ දී ආරක්ෂිත බව කෙරෙහි දැඩි අවධානය යොමු කෙරුණි.

පැරණි ශ්‍රී ලංකාවේ ණය දීමේ එක් මාධ්‍යයක් වශයෙන් ධාන්‍ය භාවිතා විය. එම ණය පාරිභෝජනය සඳහා මෙන්ම ආයෝජනය (බීජ) සඳහා ද යොදා ගැනුණි. ණයට පොළිය ද සහිතව කන්නය අවසානයේ ආපසු ගෙවිය යුතු විය. (රසවාහිනී 11, පිටුව .125). එකල භාවිතයට ගත් කෘෂි කාර්මික උපකරණ සියල්ල දේශීය කම්මල්කරුවන් හා වඩුවන් අතින් නිම වූ ඒවාය. ඔවුන්ට ඒ වෙනුවට අස්වනු වලින් යම් යම් ගෙවීම් කරනු ලැබුණි.

කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා අවශ්‍ය බලශක්තිය මිනිස් ශ්‍රමයෙන් මෙන්ම ගව මහීෂ ආදී සතුන්ගෙන් ද, බර ප්‍රවාහනය සඳහා බුරුවන් වැනි සතුන්ගේ ශ්‍රමය ද, උපයෝගී කර ගැනුණි. මහාවංශයට අනුව, තනියම තමන්ට අස්වැද්දිය හැකි ප්‍රමාණයට

වඩා වැඩි ඉඩම් ප්‍රමාණයක් වගා කිරීමේ දී එම කටයුතු සඳහා විශාල වශයෙන් ශ්‍රමිකයන් අවශ්‍ය වූ අතර ඒ සඳහා ශ්‍රමිකයන් පිටින් කුලියට ලබා ගන්නා ලදී. කම්මාකාර තමන් හැදින් වූ මෙම ශ්‍රමිකයන් කුඹුරේ හෝ හේතෙහි වැඩ කටයුතු වල නිරතව සිටිය දී ඔවුන්ගේ දිවා ආහාර පාන ඉඩම් හිමියා කුඹුරටම හෝ හේතටම සපයන ලද බව සඳහන් වේ. ඔවුන්ගේ වැටුප් ගෙවීම් කරන ලද්දේ භාණ්ඩ වලිනි. බොහෝ විට, ඒවා අස්වැන්නෙන් ගෙවන ලදී. ගෙවනු ලබන ප්‍රමාණයන් මෙතෙකැයි සඳහන් නොවන අතර එකල භාවිතයේ පැවති ආකාරයට එම ගෙවීම් සිදු විය. ඊට අමතරව, ප්‍රවේනිදාස තමන් හැදින්වූ ශ්‍රමික පිරිසක් ද සිටි බව මහාචංශය න්, දාසයන් හතර වර්ගයක් සිටි බව නීති නිගන්වූවන් (පිටුව 7) සඳහන් කරයි. මෙම දාස භාවය පැරණි යුරෝපීය රටවල පැවැති වහල්භාවය හා කිසි සේත්ම සමාන නොවේ. මෙකී දාස ශ්‍රමිකයන් එකල පැවැති පත්සල් දේවාල ආදියට අනුයුක්ත කර සිටි අතර ඒවාට අයත් ඉඩම් හා දේපල රැක බලා ගැනීම හා වගා කිරීම ඔවුන්ට පැවරුණු ප්‍රධාන රාජකාරියක් විය.

පැරණි ශ්‍රී ලංකාවේ ඉඩම් අයිතිය සලකා බලන විට, එය වගා කරන්නා වෙතට කේන්ද්‍ර ගත වී තිබෙන බව පෙනේ. ගොවියෙකු වගා කරන ලද ඉඩමකට රජුට වුව ද අයිතියක් නොතිබුණු අතර ගොවියා කැමති නම් පමණක් එයට මුදල් ගෙවා රජුට මිල දී ගත හැකි විය. වගා කරන ලද ඉඩමක අයිතිවාසිකම තිබෙන්නේ වගාකරුවාට මිස රජුට නොවේ. එසේ වුව ද, බදු අය කර ගැනීමට රජුට අයිතියක් තිබේ. ඒ රජුගෙන් සැලසෙන විවිධාකාර සේවා හේතුවෙනි. ඒ හැරුණු විට අයිතිකරුවෙක් නැති ඉඩම් ඇත්නම් ඒවා රජුට අයත් වේ. එවිට, ගොවියා හැකි සෑම විටකම තම ඉඩම් වල කිසියම් හෝ වගාවක් කිරීමට තමන්ට හැකි සෑම උත්සාහයක්ම යොදවන බැවින් දෙපාර්ශ්වයටම ප්‍රතිලාභ අත් වේ. රජුගේ අභිප්‍රාය ද ඉඩම් වගා කරවීමම විය. ඉඩම් වගා කළ තරමට ගොවියාට මෙන්ම රජුට ද ආදායම ලැබේ. එම නිසා, ඒ සඳහා උනන්දුවක් ඇති වෙත පරිදි නීති රීති භාවිතයට පත් විය.

රජු ගම් - බිම් තැනි වශයෙන් දෙන ලද අවස්ථාවන්හි දී, ඒ සඳහා රජු ඉඩම් අයිතිකරුවන්ට මුදල් ගෙවා එම ඉඩම් මිලට ගන්නා ලද බව ද ඉතිහාසයේ සඳහන් වේ.

විශේෂයෙන්, කෘෂි කර්මාන්තය කේන්ද්‍රගත වී පැවති වැව් ගම්මාන වල ඉඩම් අයිතිය එම ගම්මුන් සතු වූ අතර කුඹුරු බිම් ද සම සමච වගා කර බුක්ති විදින ලද බව තවටුමාරු කට්ටිමාරු ආදී අදටත් පවත්නා ආදිතම බුක්ති ක්‍රම වලින් පැහැදිලි වෙයි. තම තමන්ගේ අයිතිය තහවුරු වන ආකාරයට හා සමානාත්මතාවය හා සහජීවනය රැකෙන පරිදි එම බුක්ති ක්‍රම සංවිධානය වී තිබුණි. වැව යටතේ වෙල් විදානේ කෙතෙක් සිටි අතර ඔහුගේ අධිකාරිය යටතේ වැව් ගම්මාන වල කුඹුරු වගා කිරීමේ කටයුතු හා ඒවාට අයිතිවාසිකම් ලබා ගැනීමේ කටයුතු ද සකස් වී තිබුණි. බිමේ අයිතිය, වගාවේ

අයිතිය හා බුක්ති විදීමේ අයිතිය ද තහවුරු වන පරිදි වැව් ගම්මාන වල ඉඩම් බුක්ති ක්‍රමය සැකසී සම්මත වී පැවතිනි.

තමන්ගේ වගා ශක්තිය අභිබවා යන තරම් වැඩි ඉඩම් ප්‍රමාණයක් හිමි ගොවීන් තම ඉඩම් අදයට දී වගා කරවන ලද අතර අද ගොවියාට ද සැලකිය යුතු කොටසක් හිමිවන පරිදි බුක්ති ක්‍රමය සකස් කොට තිබුණි. විශේෂයෙන්, වෙහෙර විහාරස්ථාන සඳහා වෙන් කරන ලද තින්දගම් හා සේවා ගම් වල ඉඩම් බුක්තිය පිලිබඳව විමසීමේ දී, එම ඉඩම් වගා කරන ගොවීන් ප්‍රවේණි අයිතිය එම වෙහෙර විහාරස්ථාන වලට ලබා දිය යුතු විය. ගොවියා තමන් විසින්ම තම ඉඩම් වගා කළ ද තැත්නම් අද ගොවියකු විසින් වගා කළ ද එමෙන්ම, සත්ත්ව ශ්‍රමය යොදා ගත්තේ නම් ඊට ද පලදාවෙන් කොටස් හිමිවන පරිදි අස්වැන්න බෙදීමේ පිලිගත් යාන්ත්‍රණයක් එකල සකස් වී තිබුණි. යම් වගා ඉඩම් යායක් බදු වශයෙන් කෙනෙකුට ලබා දුන් විට, එහි අයිතිය එම බදු කාලය සඳහා ඔහුට අයත් වුව ද, අද ගොවීන් එහි වගා කටයුතු වලින් ඉවත් කිරීමට බදු හිමියාට අයිතියක් නොතිබුණු බවත් (පරණවිතාන, එස්.) එමෙන්ම, අද ගොවියා විසින් ද නියමිත පරිදි වගා කටයුතු කළ යුතු වූ අතර එය යුතුකමක් වී තිබුණි. එසේ නොකරන ලද විට දඩ ගැසීමට හැකියාවක් පැවති බවත් (එස්. පරණවිතාන මහතාගේ) ශ්‍රී ලංකාවේ සංක්ෂිප්ත ඉතිහාසය නම් පොතෙහි සඳහන්ව තිබේ.

සාමකාමී සහජීවනයක් ඇතිවන පරිදි සම්පත් පරිහරණය කිරීමේ ක්‍රමවේදයන් පැරණි මුතුන් මිත්තන් විසින් එදා සිට පවත්වාගෙන පැමිණි අතර යුරෝපීය ආක්‍රමණ හා විදේශීය පරිපාලනය හමුවේ සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මාන්තයේ විවිධ පැතිකඩ ඔස්සේ විපරිත කම් සිදු වෙමින් අද දක්වා විකාශනය වෙමින් පවතී. ඉපැරණි දේශීය සමාජ වත්කම් හා ගති සිරිත් වල මූලික සකස්වීම් පිලිබඳව ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කර එහි අරුත් පැහැදිලි කර ගැනීමෙන් රටේ දේශීය අතනාභාවය ආරක්ෂා වෙත ආකාරයට ඉදිරි කටයුතු සැලසුම් කර ගැනීමට අවශ්‍ය දැනුවත්භාවයෙන් සන්නද්ධ වීමට යම් දවසක අපට හැකියාව ලැබෙනු නිසැකය. එතෙක් අපේ ඉතිහාසය මෙසේ විය යනුවෙන් සඳහන් කරමින් අපි සිටින්නෙමු.

ගොවි ජනතා

“ගොවි ජනතා” සඟරාව පිලිබඳව ඔබ දක්වන අදහස් හා ප්‍රතිචාර අපි ඉතා අගය කොට සලකමු. එසේම, ඒවා ඉදිරි කලාපයන් හි පල කිරීමට ද කටයුතු කරනු ලැබේ. එබැවින්, එවැනි දෑ, සංස්කාරක වෙත පහත සඳහන් ලිපිනයට යොමු කළ හැකිය.

සංස්කාරක
 ගොවි ජනතා
 හෙන්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා
 යුතුණු කිරීමේ ආයතනය,
 114, විජේරාම මාවත,
 කොළඹ - 07.
 දුරකතනය : 2696981, 2698539 - 41